
Szanowni Czytelnicy,

Kolejny numer Kwartalnika oferuje pełną i bogatą w treści paletę dotychczasowych kierunków rozważań dotyczących wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Prezentowane 27. wydanie Kwartalnika stanowi kontynuację wątków zapoczątkowanych w jubileuszowym roku polskiej polityki społecznej, takich jak: technika i technologia, społeczno-ekonomiczne aspekty niepełnosprawności, wsparcie i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością. Zamieszczone tu opracowania wpisują się w ten nurt rozważań, poruszając kolejne aspekty wielowątkowego zjawiska niepełnosprawności.

Problematyka niepełnosprawności daje się odnaleźć w kontekście rozważań, jakie stanowi refleksja dotycząca wykorzystania pojazdów autonomicznych. Jest wysoce prawdopodobne, że w najbliższej przyszłości tego typu rozwiązania techniczne doprowadzą do sytuacji, w której pojazdy autonomiczne będą mogły stać się środkiem ułatwiającym mobilność kierowców z niepełnosprawnościami. Wydaje się, że jest to ogólnie panujący trend w światowej motoryzacji, w której poszczególne poziomy autonomiczności będą mogły mieć zastosowanie w kontekście różnych typów dysfunkcji motorycznych kierowców z niepełnosprawnościami. Należy zwrócić uwagę, że funkcje motoryczne wymagające wielkiego wysiłku pozwalały do niedawna osobom z niepełnosprawnością na pokonywanie jedynie krótkich tras, a obecnie umożliwiają już pokonywanie długich dystansów pomiędzy poszczególnymi miastami.

Osoby z niepełnosprawnością żyjące w swych rodzinach zdecydowanie wpływają na specyfikę jej codziennego funkcjonowania. Ma to swoje przełożenie na stosunek do innych ludzi oraz wpływa na autoekspresję pozostałych członków rodziny. Zachowania w sytuacjach trudnych, jak i sytuacja materialna rodziny stanowią determinanty w największym stopniu różnicujące poziom satysfakcji z życia rodziny osób z niepełnosprawnością. Jednakże wydaje się, że równie ważnym, a może i ważniejszym problemem codzienności jest kondycja psychiczna osób z niepełnosprawnością. Autorefleksja, będąca skutkiem zainteresowania własną osobą, w efekcie powoduje poszukiwanie i odkrywanie samego siebie, określenie własnego miejsca w otaczającym świecie. Dorosłe osoby niepełnosprawne, tak jak wszyscy, dążą do uświadamiania sobie własnych odczuć i czynów, podejmowania decyzji, działań oraz przewycięzania przeszkód. Jednym z tych obszarów jest seksualność osób z niepełnosprawnością. Generalizując, można powiedzieć, że rodząca się w ten sposób samowiedza stanowi jeden z istotnych czynników regulujących relacje międzyludzkie w świecie społecznym.

Zdecydowanie inaczej wygląda sytuacja osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną. Specyfika funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim wciąż pozostaje przedmiotem wieloaspektowych,

szczegółowych badań dotyczących chociażby edukacyjnej rzeczywistości osoby z głęboką niepełnosprawnością intelektualną. Kolejne analizy wyników badań coraz bardziej przybliżają nam złożoność tego problemu.

Uprawianie sportu zwykle się nam kojarzyć z aktywnym, zdrowym stylem życia. W podobnie ciepłych barwach traktujemy sport o charakterze terapeutycznym. Czy rzeczywiście jest tylko tak, jak zwykle widzimy to zjawisko? Wydaje się jednak, że nie powinniśmy zapominać o ciemnych stronach, o negatywnych skutkach, szczególnie o tych, które powoduje najczęściej jazda konna w rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Jesteśmy przyzwyczajeni do dobroczynnego wpływu hipoterapii na osoby z niepełnosprawnością, a niezmiernie rzadko przedstawia się negatywne konsekwencje. Dlatego warto zastanowić się, na ile sport powinien być uznany za skuteczne narzędzie rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Refleksja na ten temat wciąż pozostaje w sferze dalszego rozwoju.

Problematyka niepełnosprawności zawiera stale aktualne wątki, które mogą się okazać inspirujące zarówno dla praktyków, jak i badaczy teoretyków do bardziej wnikliwej refleksji, włączenia się do ogólnopolskiej debaty lub pogłębionych badań. Niepełnosprawność jest jednym ze stałych elementów polityki publicznej Państwa, którego nie sposób pominąć w projektowaniu działań na rzecz strategicznego rozwoju nowoczesnego społeczeństwa. Wymaga zatem także strategicznego podejścia, podobnie jak inne dziedziny życia społecznego. Wydaje się, że jest to pilne wyzwanie zarówno dla środowisk osób niepełnosprawnych, jak i administracji publicznej.

Z życzeniami ciekawej lektury

Dorota Habich

p.o. Prezesa Zarządu PFRON
Przewodnicząca Międzynarodowej Rady Programowej